

FOX MAG

LIFE MAGAZINE

ROZHOVOR MEDA MLÁDKOVÁ **ČESKÁ NADĚJE** DANIEL PITÍN **MÓDA**
NEJEN NA VYSOKÉ NOZE **ZAJÍMAVÝ PROJEKT** TATE MODERN, DOX
CENTRUM SOUČASNÉHO UMĚNÍ, VELETRŽNÍ PALÁC **OSOBNOST** PICASSO

EDITORIAL

Milí čtenáři,

děkujeme všem za názory a hodnocení FOXMAGu. Jsme rádi, že se vám líbí jeho zpracování a že vás baví ho číst. V tomto čísle si můžete přečíst rozhovory s lidmi, s nimiž je velmi obohacující a radostné trávit čas.

Většina z nás ji zná pod jménem MEDA. Paní Meda Mládková, dáma, která svým návratem přinesla Česku nemálo podnětů k opětovnému zájmu veřejnosti o umění. Motivovala nejen svým projektem Muzea Kampa, ale také svým přístupem mnoho dalších lidí. Přinášíme také rozhovor s nadějným malířem Danielem Pitínem, který i přesto, že se v jeho ateliéru nezdrží žádný jeho obraz dlouhodobě, zůstává skromným mladým malířem s jasnou vizí. V jeho díle se odráží změny ve společnosti, pohyb a sociální aspekty.

Často si klademe otázku, jak vše udělat, aby byl jakýkoliv projekt, který si dává za cíl přinášet veřejnosti umělecké podněty, uchopitelný právě běžnými lidmi, pro něž je vlastně určen. Proč takovéto projekty vlastně existují? Je to snad proto, aby lidé vnímali citlivěji prostředí, ve kterém žijí a aby měli chuť navštěvovat místa, která je obohatí a dají jim odlišný estetický rozměr? Jak má takový projekt vypadat, aby nebyl pouze o zájmech zúžené skupiny lidí. Co je posláním a záměrem těchto vůdčích projektů, a v čem spočívá jejich síla a význam. A právě proto jsme se zabývali londýnskou TATE MODERN, holešovickým Centrem současného umění DOX a pražským Veletržním palácem. Také si myslíte, že nás všechny ovlivňuje prostředí, kterému jsme každodenně na blízkou? Máme my Češi vůbec nějaký styl či názor? Nebo se stále hledáme...

A konečně poslední téma „Zlaté české ruce“. Protože nás zajímá vše kvalitní, svým způsobem i výjimečné,

nadčasové i tradiční, píšeme o silných značkách, které po sobě zanechávají čitelné stopy a ovlivňují nás různými způsoby. Opět si tak můžete přečíst o lidech, kteří dělají svoji práci srdcem. Pro nás všechny je nesmírně důležité, že tací lidé existují a jsou nám inspirací.

Přejeme Vám příjemné čtení a krásné léto. Těm z vás, co máte ratolesti přejeme pohodové prázdniny a dostatek společných zážitků právě s dětmi. Těšíme se na viděnou třeba u nás ve FOX

JANA OPATRNÁ

OBSAH

ROZHOVOR MEDA MLÁDKOVÁ
04 | ČESKÁ NADĚJE DANIEL
PITÍN 10 | PŘÍBĚH ZNAČKY
HERMÉS 14 | ZAJÍMAVÝ
PROJEKT TATE MODERN, DOX
— CENTRUM SOUČASNÉHO
UMĚNÍ, VELETRŽNÍ PALÁC 18 |
MÓDA NEJEN NA VYSOKÉ NOZE
20 | CZECH MADE ŠEVCOVSKÝ
BŮH 24 | CESTOVÁNÍ ZA UMĚNÍM
MUZEUM PORTO 28 | OSOBNOST
PICASSO 30 | FOX TIPY 36

FOXMAG
LIFE MAGAZINE

FOXMAG LIFESTYLE MAGAZINE. VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC ONLINE VÝKONNÝ ŘEDITEL JANA OPATRNÁ EDITORKA DENISA ZDYCHYŇCOVÁ
DESIGN ZULA JURA (REDESIGN) ADRESA KŘEMENCOVA 176/6 PRAHA 1 110 00 TELEFON +420 222 514 713 E-MAIL INFO@FOXGALLERY.CZ
WEBOVKA WWW.FOXGALLERY.CZ TISKNE T.A. PRINT

PRÁZDNINOVÝ ART CAMP

POD VEDENÍM ODBORNÝCH LEKTORŮ — DESIGNERŮ A ŠPERKAŘŮ

KAŽDÝ DEN JSEM NĚKDO JINÝ

- SOCHAŘ,
- ŠPERKAŘ,
- MALÍŘ, GRAFIK,
- ILUSTRÁTOR.

KDY

- 10. — 17. 8. 2013 (VLASTNÍ DOPRAVA, PŘÍJEZD 10. 8. K PENZIONU APALUCHA DO 15 HODIN, V SOBOTU 17. 8. ODVOZ DĚTÍ DO 14 HODIN)

MÍSTO

- DOLNÍ MALÁ ÚPA

PROGRAM

- V NEDĚLI POZNÁVACÍ VYCHÁZKA STÁLOU EXPOZICI KRKONOŠSKÝCH POHÁDEK SPISOVATELKY MARIE KUBÁTOVÉ V PROSTŘEDÍ MALÉ ÚPYOD PONDĚLÍ DO PÁTKU PROGRAM NA DANÉ TÉMA A ODPOLEDNE HRY

UBYTOVÁNÍ

- PENZION APALUCHA

STRAVA

- PLNÁ PENZE

KAPACITA

- 16 DĚTÍ VE VĚKU 6-12 LET

CENA

- 8.400 Kč
- sleva 10 % klub přátel FOX

KONTAKT

- INFO@FOXGALLERY.CZ, T: 222 514 713,

PRO DETAILNÍ INFORMACE VOLEJTE NA TEL:
+420 605 112 439

LETO 2013

STR.04

MEDA MLÁDKOVÁ
BOJOVNICE A MECENÁŠKA

STR.10

ČESKA NADĚJE
DANIEL PITÍN

STR.14

PŘÍBĚH ZNAČKY
HERMÈS

STR.20

MÓDA
NEJEN NA VYSOKÉ NOZE

STR.28

CESTOVÁNÍ ZA UMĚNÍM
MUZEUM PORTO

MEDA MLÁDKOVÁ

BOJOVNICE A MECENÁŠKA

TEXT: DENISA ZDYCHYNCOVÁ

FOTO: PAVEL BRUNCLÍK

V Česku stále ještě nejsme na lidi jako je Meda Mládková zvyklí. Její bohatství nepochází z pochybného byznysu. Je velmi vzdělaná. A není jí jedno, co se děje kolem ní. Zatímco podivným lobbystům servilní úředníci zobou z ruky a povolí jim třeba ohyzdnou stavbu uprostřed chráněné krajinné oblasti, ti jako Meda Mládková musí bojovat za věci, které ani nejsou v jejich osobní prospěch, ale pro blaho ostatních.

JAKO MLADÁ JSTE ODEŠLA Z DOMOVA, PROČ?

Byla jsem opravdu hrozně znechucená tím, jak se tady po válce lidé chovali k Němcům. Bydleli jsme v Brandýse a já jsem přijela na kole do Prahy. Byl to zrovna den, kdy začalo vyhánění těch posledních Němců, co tady ještě zbyli. Byly to většinou ženy, jejich manželé už byli dávno pryč — možná to i byli gauneři, to nevím. Stála jsem dole

na Václaváku a chtěla jsem jít za sestřenicí nahoru na Vinohradskou. U budovy rozhlasu jsem narazila na skupinu asi 10 žen — Němek. Chodil kolem nich takový mladíček, možná ani ne osmnáctiletý, s páskou národní gardy. A říkal jim: „teď vám ukážeme, jaký to bylo v koncentráku“. Ty ženy už nemohly, padaly, a oni jim strhali šaty, řezali je a do těch ran jim dávali sůl. Takové skupiny jsem potkala cestou ještě dvě. Když jsem došla nahoru, tak před domem, kde bydlela moje sestřenice, byla taková hromada. Já nevěděla, co to je, a najednou jsem si všimla, že se ta hromada hýbe. Byla to hromada ženských těl — když už ty ženy nemohly, tak je hodili na hromadu. Přiběhla jsem k sestřenicí a říkala jsem jí, že už tady nemůžu žít. A potom jsme obě odešly do Rakouska. Nikdy na to nezapomenu. Byl to příšerný sadismus.

JAKÉ JSOU VAŠE DALŠÍ VZPOMÍNKY NA VÁLČNOU DOBU?

Chodila jsem tehdy do slavné taneční školy Aubrechtové a tancovala jsem ve Velké operetě. Němci si chodili vybírat lidi do divadel a já jsem měla hrozný strach, aby si mě nevybrali. Tak jsem šla za ředitelem divadla a řekla jsem

mu, že kdyby mě vybrali, budu se muset jít utopit, protože pracovat v německém divadle bych nemohla. Tatínek byl takový patriot! A ředitel se mě zeptal — chtěla byste do Memmelu? A já povídám — a je tam hezky? Vůbec jsem nevěděla, kde to je a styděla jsem se to říct. A on povídá — krásně, můžete se tam i koupat v moři. Tak jsem podepsala smlouvu a druhý den už jsem letěla

„Nemůžu jít po Kampě, aby za mnou nechodili lidé. Nedávno tady byl trh a já odtud musela utéct. Tolik lidí mě poznalo a chtěli se společně se mnou fotografovat. Je to sice strašně únavné, ale krásné.”

do Memmelu, to je v Lotyšsku. Zůstala jsem tam rok. Byla jsem tam sólovou tanečnicí a stepovala jsem. Chtěli mě poněmčít — když zjistili, že moje maminka je Němka, tak si mysleli, že to bude jednodušší. No a nakonec mě tam zavřeli.

ZAVŘELI VÁS?

Ano. Bydlela jsem v hotelu a jednou jdu večer do divadla a portýr mi povídá — slečinko, byli tady dva páni s aktovkou, víte co to znamená? Tak jsem okamžitě běžela ke své přítelkyni a říkám jí: rychle vezmi všechny papíry co najdeš a spal to. Já jsem si tehdy už asi deset let psala deník, o ten jsem přišla. Toho je mi líto. Nakonec mě stejně zavřeli, asi na 14 dní. A ředitel divadla, který mě měl rád, mi řekl, abych v Memmelu už nezůstávala, protože jakmile má někdo oplétačky s gestapem, tak už po něm půjdou pořád. Poslal mě pak do Vídně, kde měl přátele.

CO JSTE VE VÍDNI DĚLALA?

Také jsem tancovala. Pak jsem se vrátila do Prahy a zažádala jsem si o studia do Švýcarska. Přinesla jsem tehdy ministroví velkou bonboniéru — to už by dneska nebylo možné. Musela jsem ale nejdřív udělat ve Švýcarsku zkoušky, protože jsem neměla maturitu. Zkoušela mě celá komise.

ZA CO JSTE VE ŠVÝCARSKU ŽILA?

Měla jsem malé stipendium z Prahy.

JAK VAŠE RODINA PROŽÍVALA ROK 1948?

Pamatuji si, že můj tatínek, který byl sládkem v pivovaru v Brandýse nad Labem, jednou řekl „já vám ten komunismus vyženu z hlavy.“ Zavřeli ho.

PO ROCE 1948 JSTE SE ROZHODLA, ŽE SE UŽ DO ČESKOSLOVENSKA NEVRÁTÍTE. BYLO TO TĚŽKÉ ROZHODNUTÍ?

Já jsem ve Švýcarsku žila velmi šťastně, protože nás tam bylo Čechů studentů několik. Založili jsme český časopis a velmi jsme se přátelili. Kromě toho jsem neměla rodinu, kde bych byla šťastná. Maminku jsem sice milovala, také jsem ji později vzala do Ameriky, ale její manželství nebylo šťastné. Třeba večere musela být přesně v pět hodin a když to tak nebylo, otec jí vzal a vyhodil z okna. My s bratrem jsme tedy byly takové vystrašené děti. Takže já jsem se nechtěla vrátit domů.

POZDĚJI JSTE MAMINCE A BRATROVI POMOHLA EMIGROVAT – BYLO TO ZROVNA V TÉ NEJTUŽŠÍ DOBĚ, V ROCE 1953. MŮŽETE POPSAT, JAK TO PROBÍHALO?

Jela jsem navštívit rodiče. Můj bratr se oženil a vzal si Němku — byla to asi posled-

ní Němka, která tady po odsunu zbyla. Bratr byl také pivovarník a stal se sládkem v jednom pivovaru. No a jeho ženu napadlo, jestli by se tam nedaly přejít hranice. Někdo jí řekl, že ano, že se tam přechází. Ale bylo to velmi dramatické. Lidé, u kterých jsme se měli přihlásit, se odstěhovali, ale nakonec jsme se dostali k jiným lidem, kteří nás převedli. Každou chvíli jsme se museli schovávat ve křoví, šli jsme i přes potok — maminka potom měla ještě 14 dní mokré boty.

V KTERÝCH MÍSTECH JSTE PŘECHÁZELI HRANICE?

Do východního Německa a odtud za nějaké šperky zase do západního. Každý den tam pendlovalo auto s jídlem. Tím posledním, které jelo, jsme se dostali do západního Německa. Američané nám vystavili pasy a moje maminka ho ve stresu podepsala jiným jménem, než na jaké byl pas vystavený. Byly velmi přísné kontroly, museli jsme pasy ukázat, ale naštěstí si nikdo nevšiml, že podpis a jméno nesouhlasí. Pak s námi žila maminka v Americe.

NEJDŘÍVE JSTE STUDOVALA EKONOMII, ZÍSKALA JSTE Z NÍ DOKTORÁT, A TEPRVE KDYŽ VÁM BYLO ASI 36 LET, ZAČALA JSTE STUDOVAT DĚJINY UMĚNÍ. JAK JSTE SE K TOMU DOSTALA?

Můj manžel říkal — když jsi ve Francii, tak studuj umění. Co jiného by měl v Paříži člověk studovat? To dávalo smysl.

JAK JSTE SE SEZNÁMILA SE SVÝM MUŽEM?

Když jsem ještě žila ve Švýcarsku, tak jsem chtěla ukázat, že z Československa odešli ti nejvzdělanější lidé. Národ tenkrát vykřvácel. Maminka mi poslala nějaký šperk, tak jsem ho prodala a za ty peníze jsem mohla vydat jednu knížku. Rozhodla jsem se tedy vydat rozhovory s Ferdinandem Peroutkou, s nímž jsem se seznámila. Později jsem vydala také knížku o básníkovi Blatném, toho jsem později navštěvovala v Londýně, kde byl v ústavu pro psychicky nemocné. Vydání každé knížky stálo asi 1000 dolarů. Rozeslala jsem prosbu s žádostí o finanční podporu na vydávání těch knížek na různé nejbohatší rodiny jako Batovi a podobně. A doslechlo se mi, že existuje nějaký Jan Mládek, který má snad tu nejvyšší pozici ze všech našich lidí v exilu, že je velmi vzdělaný a že je to velký patriot. Napsala jsem mu tu prosbu také a on mi poslal dva dolary.

Tak jsem jela do Paříže za ním a řekla jsem mu — poslyšte, já jsem chudá studentka a nemůžu si sama

dovolit vydávat takové knížky a vy mě posíláte dva dolary? On tam seděl ve velké kanceláři za svým nádherným stolem jako král. Zbledl a řekl — no to mě ušlo, promiňte, pojdte, dáme si drink. No a po třech letech jsme se vzali. On byl o deset roků starší než já a dlouho se nechtěl oženit, bál se.

VY JSTE S VYDÁVÁNÍM TĚCH KNÍŽEK POZDĚJI MUSELA PŘESTAT, PROČ?

Švýcaři to považovali za politické a nechtěli, abych je vydávala. Ale dovolili mi, že kdykoli získám asi 1500 franků, můžu přivést do Švýcarska jednoho studenta. V Německu bylo totiž tehdy několik tisíc našich studentů, kteří utekli a byli za velmi ponižujících podmínek v takovém táboře, kde kdysi bývali Němci. Jezdili tam Kanadáné a Novozélandáné a vybírali si je na práci na poli. Museli běžet 10 metrů, ukázat zuby a ukázat svaly. No hrozné — napsala jsem o tom článek „Ponížení a uražení“.

ZA SOCIALISMU JSTE JEZDILA DO ČESKOSLOVENSKA A KUPOVALA DÍLA ZDEJŠÍCH UMĚLCŮ. TO VÁS KOMUNISTI NECHALI?

Ano, protože jsem platila v dolarech.

TAKŽE V TOM BYLY PENÍZE?

Jedině peníze, komunisti zoufale potřebovali dolary. A také došlo k tomu, že na kulturním odboru vyměnili šéfa a ten nový mi byl nakloněný. Když jsem poprvé vešla do jeho kanceláře, on si tam zrovna něco věšel na zeď. Tak povídám — vy to tady máte tak krásně

vyzdobené, no to je úžasné, že tady konečně je nějaký vzdělaný pán, když má tak vyzdobenou kancelář. A on se nadchl a potom mi pomáhal. Leccos mi dovozoval a později dokonce přijel do Ameriky a bydlel u nás.

POZDĚJI, V 80. LETECH, VÁM ALE JEZDIT DO ČESKOSLOVENSKA ZAKÁZALI. PROČ?

Protože jsem moc podporovala ty, kteří byli u komunistů v nemilosti. Šimotová nebo Nepraš, ti tady nesměli vůbec vystavovat nebo prodávat. A já jsem odmítala kupovat komunistické umělce.

JAK JSTE ZA OCEÁNEM PROŽÍVALA SAMETOVOU REVOLUCI V ROCE 1989?

Byla to doba, kdy můj manžel umíral. Měl rakovinu, a já jsem to s ním strašně prožívala. Už se do Československa bohužel nepodíval. Velmi chtěl umřít doma, byla jsem s ním v nemocnici, ležela jsem na zemi, a věděla jsem, že umírá. Ale pořád jsem nějak doufala, že se uzdraví a tak jsem ho nechtěla nechat jít domů. To je moje špatné svědomí, že jsem ho nenechala zemřít doma. Hned 14 dnů poté jsem přijela do Československa.

KDE JSTE DNES VÍCE DOMA — V PRAZE, NEBO V AMERICE?

V Americe. Lidi tam nelžou a jsou slušní.

ANI SE TOMU NEDIVÍM. ROZHODLA JSTE SE PRAZE VĚNOVAT VAŠI SBÍRKU V HODNOTĚ MILIONŮ DOLARŮ A MÍSTO ABY VÁM PODĚKOVALI, TAK JSTE

JE SKORO MUSELA PROSIT. MILAN KNÍŽÁK DOKONCE NAPSAL, ABYSTE SI JI „NALOŽILA DO SVÉHO AMERICKÉHO OCTA.“ NEMĚLA JSTE CHUŤ PRÁSKNOUT DVEŘMI A ODEJÍT?

Ne. Protože to byli jedinci. Kdybyste viděla těch dopisů, co dostávám, květiny, někdo mi přinesl křížek, nebo se tady u mě jednou zastavil nějaký mladík a přinesl mi takový oblázek. Povídal: „Paní Mládková, já vás obdivuju, byl jsem teď v Řecku, myslel jsem tam na vás, na břehu jsem našel tenhle kámen, tak jsem vám ho přinesl po štěstí.“ To je hezké ne?

Nebo přijela škola malých dětí a učitelka jim vykládala, že muzeum založila nějaká Čechoameričanka. Byla jsem u toho, tak povídám — to jsem já. Kdybyste viděla ty děti, každý se se mnou chtěl vyfotit, strávila jsem s nimi snad dvě hodiny. Nemůžu jít po Kampě, aby za mnou nechodili lidé. Nedávno tady byl na Kampě trh, a já odtud musela utéct. Tolik lidí mě poznalo a chtěli se společně se mnou fotografovat. Je to sice strašně únavné, ale krásné.

JAK JE VAŠE SBÍRKA ROZSÁHLÁ?

To jsou tisíce předmětů, přesně vám to neřeknu.

JE NĚJAKÉ DÍLO, KE KTERÉMU MÁTE ZVLÁŠTNÍ, OSOBNÍ VZTAH?

Ke všemu. Nedokážu říci jedno dílo.

JAK JSTE SE VLASTNĚ SEZNÁMILA S FRANTIŠKEM KUPKOU?

Můj manžel měl přítele, který byl slavný antikvář. Jednou přišel na návštěvu, přinesl nám obraz a říká — to je od jednoho malíře, Kupka se jmenuje. Koupil jsem to v aukci. Jednou to bude váš slavný malíř. A ten obraz nám dal. Byla jsem zvědavá, kdo bude jednou tak slavný český malíř. Tak jsem ho hledala, až jsem ho našla.

JAKÁ JE VAŠE OSOBNÍ VZPOMÍNKA NA KUPKU?

Měl ohromnou radost, že jsem přišla. Úplně se rozzářil. Za ním totiž nikdo nechodil, protože Francouzi ho nechtěli, ti měli svoje umělce a Češi ho neznali. On byl opravdu sám. Zavedl mě do svého studia a já se mohla zbláznit. Běhala jsem od obrazu k obrazu. Bylo to poprvé, kdy pro mě umění bylo něco jiného, bylo to jako muzika. Jeden obraz jsem si koupila. Seděla tam paní Kupková, on by mi ho jinak dal. Hodiny a hodiny jsem potom doma seděla, dívala jsem se na něj a bylo to jako bych poslouchala hudbu. Později jsem zjistila, že Kupka skutečně vždycky poslouchal hudbu, když maloval. Začala jsem k němu chodit. Později dostal rakovinu, a zemřel vlatně v mém náručí.

KDO ZE SOUČASNÝCH UMĚLCŮ MÁ PODLE VÁS ŠANCI SE PROSLAVIT?

Nevím. Ani bych vám to neřekla, kdybych tušila. Člověk se může strašně snadno splést a kdybych já řekla, že ten a ten jednou bude slavný, lidé by ho začali kupovat,

a jiného zase ne. To opravdu nemůžu vůbec říct. Ale obecně si myslím, že umění se bohužel zkazilo. V celém světě. Protože mladí lidé chtějí cestovat, chtějí rychle prodávat a kolekcioniáři ničemu nerozumí.

NA CO Z TOHO, CO JSTE UDĚLALA, JSTE NEJVÍCE HRDÁ?

Na Muzeum Kampa, to je takové vyvrcholení.

JAK TO VYPADÁ S WERICHOVOU VILOU, UŽ SE VŠECHNY SPORY VYŘEŠILY?

Žádala jsem o ní 12 roků. Teď mi jí konečně pronajali. Mám ve Washingtonu spoustu umění, nábytek Chipendale, koberce — ráda bych to převezla sem. Chtěla bych, aby ve Werichově vile byly přednášky. Vždyť Voskovec u nás bydlíval, všechno to do sebe zapadá. Před deseti roky, když jsem ještě měla více elánu, tak jsem o to strašně stála, měla jsem velké plány. Ale teď už po tom snad ani netoužím.

VAŠI SBÍRKU BY MĚL JEDNOU PŘEVZÍT BÝVALÝ MINISTR SPRÁVEDLNOSTI JIŘÍ POSPÍŠIL. PROČ JSTE SI VYBRALA PRÁVĚ JEHO?

Je velmi vzdělaný a slušný. Znáám celou jeho rodinu. Jakmile umřu, převezme to.

JAK VLASTNĚ HODNOTÍTE SOUČASNOU POLITIKU?

Je to hrozné, a pořád horší a horší. Teď vyhodili z magistrátu toho slušného lékaře, Bohuslava Svobodu, prosím vás, jak ho mohli vyhodit? Je to příšerné.

KDYŽ SE OHLÉDNETE, JE NĚCO, CO BYSTE UDĚLALA JINAK?

Ne. Jenom mého manžela bych nechala zemřít doma. Mrzí mě, že jsem to neudělala. Mám jeho fotografii na nočním stolku a každý večer si s ním povídám. Říkám mu: Jane prosím tě, pomoz mi, ať to tady vydržím. A on mi zřejmě pomáhá. **x**

01 Meda Mládková a židle
Magdaleny Jetelové

02 Meda Mládková

03 Jan a Meda Mládkovi

DR. MEDA MLÁDKOVÁ

— Narodila se 8.9.1919 v Zákupcích, v rodině sládka zámeckého pivovaru.

— Chodila do taneční školy a v mládí se živila jako tanečnice.

— Vystudovala ekonomii v Ženevě a později dějiny umění v Paříži. Z obou oborů získala doktorát.

— Již od mládí jí nebyl lhostejný osud ostatních. Pomáhala již jako studentka ve Švýcarsku jiným studentům, kteří emigrovali po roce 1948, později umělcům, dnes třeba i zvířatům, když u ní našel domov pes z útulku Tristan.

— Vdala se za ekonoma Jana Viktora Mládku s nímž žila v exilu v zahraničí, především ve Washingtonu v USA.

— Postupně vybudovali mimořádně rozsáhlou sbírku umění.

— Za socialismu jezdila do Československa, podporovala umělce, kteří stáli mimo oficiální proud a kupovala jejich díla.

— V roce 1989 se vrátila do Československa.

— Založila Nadaci Jana a Medy Mládkových a pustila se do rozsáhlého projektu — přestavby zničených Sovových mlýnů a vybudování Muzea Kampa. Kromě toho by ráda zrekonstruovala Werichovu vilu.

— Svou sbírku obrovské hodnoty darovala Hlavnímu městu Praha. Přesto všechno musela v Česku neustále bojovat proti nepochopitelným rozhodnutím úředníků, i proti malosti a závisti. Milan Knížák jí dokonce kdysi vzkázal, aby si svou sbírku naložila do amerického octa. Praha ji prý nepotřebuje. Přesto Meda Mládková bojuje dál. Momentálně třeba i s následky povodní, poté co Muzeum Kampa stojící mimo protipovodňové bariéry, opět poničila voda.

DANIEL PITÍN

OTEVÍRÁNÍ PROSTORU

TEXT: DENISA ZDYCHYNCOVÁ
FOTO: ARCHIV DANIEL PITÍN

Je jednou z největších nadějí současné české malby. Zvláštnímu, trochu mystickému kouzlu jeho obrazů začínají podléhat i v zahraničí.

JAK JSTE SE DOSTAL K MALOVÁNÍ, POCHÁZÍTE Z UMĚLECKÉ RODINY?

Ne ne, jsem z učitelско — inženýrské rodiny. Ale můj děda byl projektant a otec také, takže kreslit uměli — dělali skicy k projektům. A matka učila na FAMU a vždy byla nějakým způsobem v kontaktu s umělci. Když u mě uviděla určitý zájem o umění, tak mě seznámila s několika malíři, například s Radkem Pilařem. U těch jsem potom občas strávil víkend a začal malování pomalu rozvíjet — už vlastně docela brzy, koncem základní školy. Střední školu už jsem dělal uměleckou a od té doby se tomu věnuji soustavně. Intenzivně od nějakých 15 — 16 let. Měl jsem sice později období, že jsem nachvíli přestal malovat a věnoval jsem se videu a rok jsem se také živil jako kameraman na koncertech, ale byla to jen taková krátká odbočka.

ČÍM VÁS ZAUJALA PŘÁVĚ KLASICKÁ MALBA? ZDÁ SE MI, ŽE V SOUČASNOSTI JSOU POPULÁRNĚJŠÍ JINÉ TECHNIKY. NEBO V TOM BYL I KOUSEK RACIONÁLNÍHO ROZHODNUTÍ, ŽE V ZÁPLAVĚ „NEMALEB“ VLASTNĚ DALEKO VÍCE VYNIKNETE?

To rozhodně ne. Já jsem měl rád proces té práce. Zkusil jsem například video a jiné věci, ale mě zajímá

ten proces, ten klid. Třeba u natáčení se člověk musí více věnovat produkci, pracovat hodně s lidmi a to mi nevyhovovalo. Malířství je v tomto velmi jednoduché – člověk chodí do ateliéru a v klidu si tam o práci přemýšlí. To mě na tom zajímalo asi nejvíce. Roli ale sehrála i určitá náhoda, protože v období, kdy jsem tak nějak váhal, co budu dělat dál, se mi vloupali zloději do bytu a ukradli veškerou techniku, takže jsem vlastně ani nic jiného než malování dělat nemohl.

OBRAZY VÁM NEUKRADLI?

To ne. Je to příliš komplikované — nemohli by je prodat, umění je malý svět, lidé se znají. A navíc nejsem tak známý, aby to pro ně bylo zajímavé.

V TVORBĚ SE INSPIRUJETE FILMEM — KONKRÉTNÍMI SCÉNAMI. JAK TEN PROCES PROBÍHÁ?

Já už to teď trochu opouštím, protože jsem to začal pocítovat jako svazující. Nicméně roli hrálo to, že jsem vždy chtěl používat nějaké neosobní aktéry, kteří by znázorňovali určitou situaci. Nechtěl jsem k tomu být osobně vázaný, aby to například byli moji kamarádi. Potře-

„Rozbořit pevnou strukturu neznamená ji zničit.“

boval jsem vlastně takovou stafáž, herce v určitých pozicích. A měl jsem databanku, herce v konkrétních situacích, s určitým osvětlením, v nějaké atmosféře... A když jsem maloval a potřeboval postavu v konkrétní situaci, pozici či pohybu, tak jsem tu databanku používal. Jinak to ale byla taková kombinace, protože prostory, které jsem maloval, byly vybudované z osobních zážitků. Používal jsem fotografie prostředí, kde jsem cestoval. Byl jsem třeba v Berlíně, vyfotil jsem si nějakou ulici a pak jsem jí převáděl na plátno a vkládal tam filmové herce. Trochu jiné to ale bylo když jsem začínal malovat — tehdy jsem vyloženě citoval Hitchkokovy filmy. Šlo však o práci s citací, kterou jsem různě porušoval, manipuloval jsem prostředí a podobně. Vytvářím v podstatě určité modelové situace, jež ve virtuálním prostoru obrazu nějak buduji ze všech těchto zdrojů — skutečných zážitků nebo z filmu, který také hraje velkou roli.

A JAK PRACUJETE V SOUČASNOSTI, KDYŽ JSTE TEN VÝŠE POPSANÝ PROCES OPUSTIL?

Já bych to rád nyní trochu prolomil. 3D prostředí má samo o sobě určitá omezení, stále se pohybujete v nějakém perspektivním řádu a když se té práci věnujete soustavně tak zjistíte, že bude potřeba to prostředí nějakým způsobem zlomit a otevřít nový prostor. Zatím nevím jak — budu muset zase strávit pár měsíců v ateliéru a něco vymyslet. To se nedá racionálně předpovědět.

VAŠE OBRAZY MI PŘIPADAJÍ TAKOVÉ MYSTICKÉ ČI SNOVÉ, JE TO ZÁMĚR?

To ne. Já nechci vytvářet žádný sen. Nejde mi o to být jako surrealisté, že by se mi něco zdálo, a pak bych běžel do ateliéru a snažil se ten sen nějakým způsobem namalovat. Spíše se dotýkám toho, jakým způsobem pracuje paměť. Jak se v ní ukládají informace z vnějšího světa, a potom, když už jsou tam uložené, jak přicházejí vzpomínky a jak jsou tyto vzpomínky a psychický svět konfrontovány s okolím. Tyto principy mě vždycky zajímaly — jak pracuje mozek, jak se to konfrontuje s vnějším světem, kde se zkušenost ukládá, proč vzpomínka vychází, proč zaniká, co informace dělá, když je uložená v mozku, kam se napojuje, jak se šroubuje... To mě vždy zajímalo a možná tam potom určitá surreálnost může nějak přirozeně vstupovat. Ale já to беру více racionálně.

NĚKDE JSTE ŘEKL, ŽE SE VE VAŠÍ PRÁCI ODRÁŽÍ TAKÉ SITUACE V EVROPĚ. JAK JI TEDY VNÍMÁTE? PODLE VAŠICH OBRAZŮ BYCH ŘEKLA, ŽE MOC RŮŽOVĚ ASI NE...

Já bych řekl, že Evropa potřebuje trochu osvěžit myšlení. Myšlení musí být neustále v pohybu a jakmile se začne někde brzdit, někdo začne příliš lpět na určité cestě, která se třeba i osvědčila v minulosti, tak to nemusí být vždycky dobře. Já jsem se například vždycky snažil rozbořit nějakou pevnou strukturu, což ale neznamená zničit. Potom jsem se jí

01 Dvorek, 220x180cm
olej, acryl a lepený papír
na plátně, 2013

02 Kompozice, 45x60cm
olej, acryl a lepený papír
na plátně, 2013

03 Daniel Pitín, portrét

snažil postavit zpátky s tím, aby proces toho rozkládání a skládání byl vidět. Evropa by měla otevřít prostor, který je určitým způsobem zamrzlý. Je to ale komplikovaná otázka. V každém případě cítím intenzivně, že se dějí nějaké změny ve společnosti a že je to v pořádku. Vznikají nové impulsy, nové sociální podmínky a já ten přesklad a změnu reflektuji v mé práci. Ale necítím to negativně.

MNOHO MLADÝCH LIDÍ DNES UVAŽUJE O ODCHODU Z ČESKA, UVAŽOVAL JSTE O TOM NĚKDY?

Docela často. Já jsem několikrát odjel na pár měsíců na různé stáže, cestuji hodně na výstavy, ale natrvalo se odstěhovat, to už je rozhodnutí, které není jen na mě. Já bych třeba i šel, ale souvisí to s rodinou. Moje žena nemohla, protože tady měla práci. Ale uvažoval jsem o tom často.

VE VÍDNI PRÁVĚ PROBÍHÁ VAŠE VÝSTAVA, CO NA NÍ UVIDÍME?

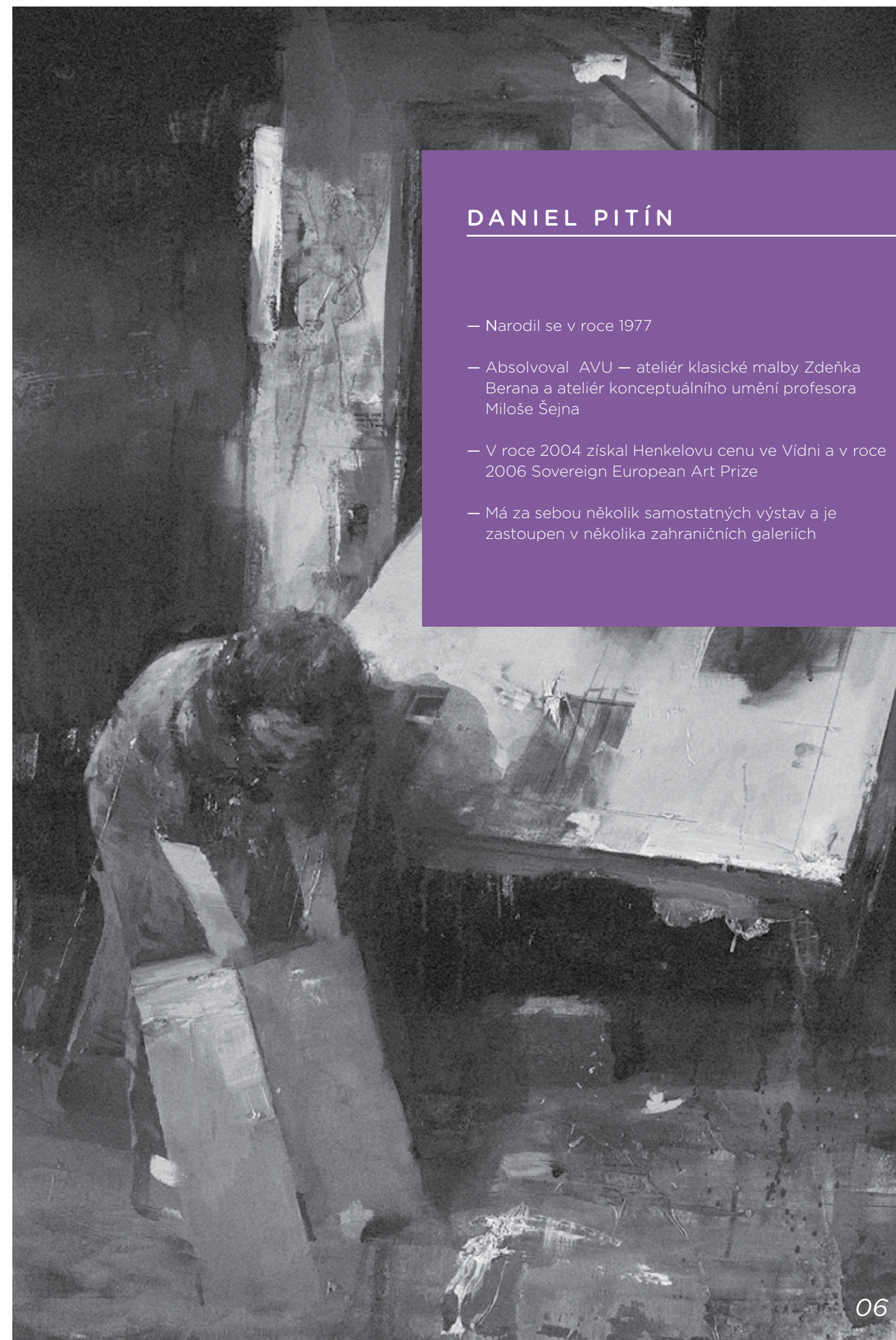
Je tam série obrazů, které jsem dělal během posledního půl roku a jsou tam také dvě videa, jedno z toho připravené přímo pro tuto výstavu. Ta výstava se jmenuje Pasti, a je to o tom, co jsem popisoval — o prostoru, který zažívá určitou proměnu, může vám dát určitou svobodu, ale může vás také zajmout. Na obrazech jsou zvířata či lidé zaklesnutí do určitého prostoru, ze kterého se snaží dostat ven. Proto název pasti. detailu.

PASTI — TO JE TAKOVÉ BEZ VÝCHODISKA...

Byla za tím vlastně taková osobní touha prolomit prostor a otevřít ho něčemu novému. Myslím, že tam ten zápas včetně toho otevírání je vidět, takže snad to tak bez východiska není. **x**

-
04	Vídeň vernisáž výstavy
Traps
05	Průvan, 60x80 cm
olej, acryl a lepený papír
na plátně, 2013
06	Svatební dar, 84x72 cm
olej, acryl a lepený papír
na plátně, 2013
-

DANIEL PITÍN

— Narodil se v roce 1977

— Absolvoval AVU — ateliér klasické malby Zdeňka Berana a ateliér konceptuálního umění profesora Miloše Šejna

— V roce 2004 získal Henkelovu cenu ve Vídni a v roce 2006 Sovereign European Art Prize

— Má za sebou několik samostatných výstav a je zastoupen v několika zahraničních galeriích

HERMÉS:

LEGENDA O VÁŠNI

TEXT: DENISA ZDYCHYNCOVÁ

FOTO: ARCHIV HERMÉS

Už při vyslovení tohoto jména se zasvěceným tají dech. Brány světa Hermés obestírá zvláštní tajemství.

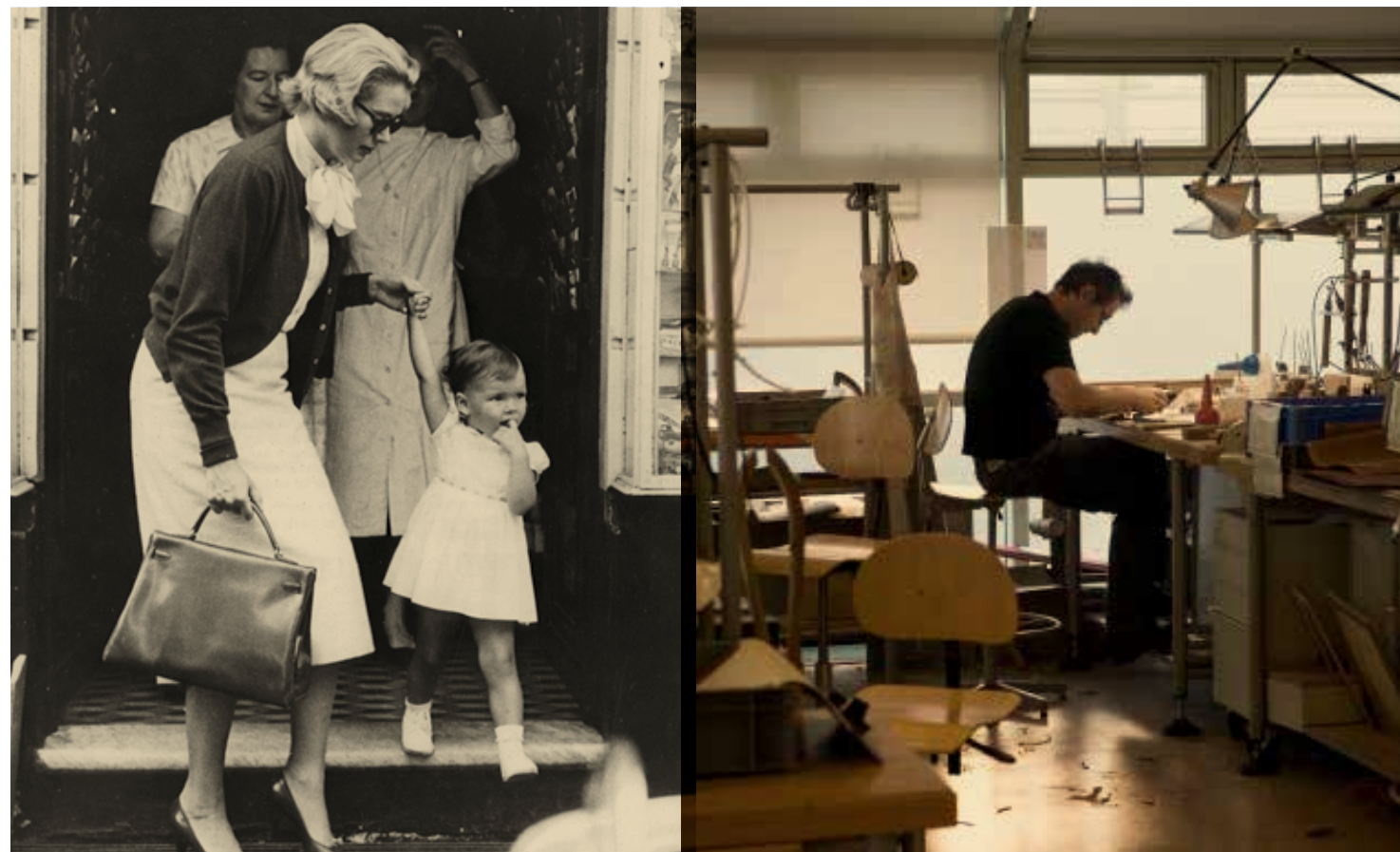
U zrození legendy stál Thierry Hermés, který sám netušil, jaké slávy jednou společnost, kterou založil v roce 1837, dosáhne. Jeho prvními zákazníky byli — koně. Vyráběl totiž sedla a ostatní příslušenství ke kočárům a jezdeckví vůbec. Většina pařížské aristokracie včetně císaře Napoleona III brzy nakupovala právě v jeho dílně. Mimochodem, tradice čekací doby na některé výrobky Hermés vznikla již tehdy, v 19. století. Ruční šití, má — li být výsledek perfektní, se zkrátka nedá uspěchat. Několikrát se zpozdila dokonce i královská korunovace, neboť se čekalo, než z dílny Hermés dorazí ke dvoru objednané vybavení ke kočárům a koním.

Sedlářství Hermés skvěle prosperovalo, jenže — co čert nechtěl. Nějaký šťoura, který patrně neměl žádnou úctu k zachování starých dobrých pořádků, vymyslel automobil. Tahle čmoudící věc si kupodivu brzy získala oblibu pařížanů. Koňských bryček, kočárů a koní rychle ubývalo a s tím ubývala i potřeba sedel, ohlávek a postrojů vůbec. Vnuk Thierry Hermése, Emile-Maurice, se však ukázal jako skvělý vizionář. Dobře odhadl budoucí vývoj a doplnil výrobu firmy o to, co budou lidé potřebovat v každé době — zavazadla, kabely a později i pásky, rukavice a další zboží. Sedla však firma vyrábí dodnes a sedlářství je dokonce stále na stejném místě, kam firma přesídlila v roce 1880 — na dnes již slavné adrese 24 Faubourg Saint — Honore. Dodnes se každé sedlo, které z dílny vyjde, zapisuje do knihy, kde ho lze dohledat i s přesným popisem, kdo je jeho majitelem a se jménem konkrétního řemeslníka. Kdyby bylo potřeba sedlo opravit, provede opravu stejný řemeslník, který sedlo vyrobil (tedy pokud je ještě naživu). Životnost sedel je

velmi dlouhá a předávají se i po generace — nedávno se do dílny vrátilo 100 let staré sedlo, které po drobných opravách dále slouží.

Emile Maurice také odhadl mezi prvními možnostmi, které skýtá revoluční novinka jménem zip. Seznámil se s ním na svých cestách po USA a Kanadě - získal na tento vynález patent pro celou Francii a začal ho používat jako uzávěr zavazadel, kabelek i na oblečení. V dílně Hermés tak vznikla vůbec první kožená bunda zapínaná na zip a jejím nositelem se stal vévoda z Windsoru. Ostatní významné značky včetně Coco Chanel se chodili k Hermés práci se zipem učit. Emile-Maurice byl velmi aktivní a uvedl na trh hned několik dnes již kultovních výrobků. Náhrdelník inspirovaný psími obojky z 18. století (v kolekci ze 40. let), který je dnes také jedním z těch, které nedostanete jinak, než že se zapíšete do pořadníku. Mimochodem — tento legendární vzor se opět objeví v zimní kolekci Hermés 2013. A nebo ikonický hedvábný šátek.

První kousek spatřil světlo světa v roce 1937. Emile Maurice přitom

Grace Kelly

Atelier Cuir Galland

dozoroval výrobu šátků od začátku až dokonce. Kupoval nej kvalitnější surové hedváby z Číny, v Hermés z něho vyrobili přízi a z ní upředli látku, která byla dvakrát silnější než většina v té době dostupných tkanin na šátky. První vzor nesl jméno Jeu des Omnibus et Dames Blanches a vycházel z tradiční společenské hry s kořeny v 19. století a byl inspirován i prvními autobusy taženými koňmi. Setkáte se s ním na aukcích, kde jeho cena šplhá k závratným částkám a budete-li mít štěstí, uvidíte ho v muzeu Hermés na 24 Faubourg Saint — Honore. Má to však jeden háček - muzeum Hermés není otevřené veřejnosti. Nejde o klasické muzeum, ale spíše o jakousi kolekci založenou Emilem — Mauricem, který měl vášnivý vztah ke všemu, co sovise-lo s koňmi. Navštěvoval aukce a kupoval starobylá sedla, obrazy, knihy a další předměty, které s těmito ušlechtilými zvířaty nějak souvisely. Členové rodiny sbírku dodnes rozšiřují. Přístup do ní mají jen designéři firmy, kteří tam mají čerpat inspiraci pro nové kolekce, které tak vždy vychází ze staré tradice. Koně a vše co s nimi souvisí se tak stále objevují na všech výrobcích Hermés a to v nejrůznější podobě dekoru a v dalších rafinovaných detailech. Někdy je poznáte na první pohled, jindy tuto inspiraci poznají jen zasvěcení. Například v jedné z kolekcí nábytku najdete na křesle nýtek, který se jinak používá výhradně při výrobě sedel.

Hermés každoročně oslovuje různé umělce, kteří navrhují design nových kolekcí. Vzniká tak dokonalé propojení světa umění a všedního života. Od roku 1987 Hermés každoročně vypisuje hlavní téma kolekce. Nejzřetelnější je to právě u slavných šátků. Když například v roce 1978 navštívil Jean-Louis Dumas-Hermés Texas, potkal malíře Kermita Olivera a zadal mu vytvoření nového designu šátku Hermés, který by byl inspirován americkými dějinami. Vznikl tak šátek vztahující se k tradici amerických indiánů. V roce 1986 zase vznikl „šátek svobody“ inspirovaný stým výročí známé sochy vítající příchozí do New Yorku. Každý jednotlivý šátek se vyrábí ručně. Výrobní proces zahrnuje několik set hodin tištění a barvení každého jednotlivého kusu a to s milimetrovou přesností. Návrháři si mohou vybírat

„Pracujeme tak, jak pracovali dědové našich dědů.“ Jean Louis Dumas — Hermés

z 200 000 různých barev. Šátek se tiskne na rámech, každá barva musí nejdříve zaschnout a teprve poté lze nanést další. Zejména u šátků, na kterých jsou například vystínované obličejové a které obsahují i 40 různých barev jde o mimořádně dlouhý proces. Okraje jsou samozřejmě ručně šité. Koupě takového šátku se zároveň rovná dobré investici. A jak vlastně takový klenot nosit? Říká se, že Pařížanky mají vrozený instinkt, jak na to. Šátek Hermés můžete nosit kolem krku, jako členku na hlavě, kolem pasu nebo ležérně zavázaný na kabelce. Ty ostatně proslavily Hermés a jsou vrcholným pojmem světové módy, zejména ikonické modely Kelly a Birkin. Kabelka „Kelly“ tak byla pojmenována v roce 1956 po herečce a monacké princezně Grace

„Výrobek, který by měl být jen minimální chybičku, je zničen“

Kellyové, která si touto kabelkou kryla známky těhotenství před objektivy paparazziů. Její fotografie s kabelkou obletěla svět a kabelka se téměř přes noc stala ohromně populární. Veřejnost ji spontánně začala nazývat Kelly a Hermés tento název později oficiálně přijal.

Birkin

Zajímavý příběh má i další ikonická kabelka — Birkin. Byla navržena pro francouzskou zpěvačku a herečku Jane Birkin v roce 1984 a počítejte s tím, že než ji dostanete, může to trvat. Záleží na tom, v jakém provedení si ji budete přát, ale v některých případech se čekací doba protáhne i na několik let. Vznik této kabelky byl dílem náhody.

Na cestě do Londýna herečka Jane Birkin v letadle vypadla její kabelka z úložného prostoru a z ní se na zem vysypaly i všechny věci. Herečka si postěžovala vedle sedícímu pánovi, že nemůže sehnat pořádnou kabelku, která by byla praktická na každodenní běžné nošení. Pánem, kterému se svěřila, nebyl nikdo jiný, než Jean — Louis Dumas — Hermés. Ten byl již pátou generací ve vedení firmy a byl snad ještě větším vizionářem, než jeho dědeček Emile-Maurice. Pozval Jane Birkin do Paříže a společně navrhli novou kabelku, vycházející svým designem z modelů z roku 1892. Paradoxně, sama Jane Birkin kabelku kvůli onemocnění předloktí dlouho nenosila. To však nemění nic na tom, že Birkin se stala mimořádně populární. Stojí od 129 000 do několika milionů korun. Cenový rozdíl vzniká různou velikostí a především rozdílným typem materiálu. Mezi nejdražší patří krokodýlí či pštrosí kůže. Než takový jedinec doroste potřebné velikosti, trvá to několik let. Navíc pravděpodobnost, že se za svého života škrábne a jeho kůže pak zůstane porušena je docela velká. Taková kůže je však pro Hermés nepoužitelná. I proto tedy tak vysoká cena a dlouhé čekání na vytouženou kabelku. Samozřejmě, výrobky z pravé kůže dnes naprosto oprávněně vyvolávají závažné etické otázky a Hermés kvůli tomu patří, podobně jako mnoho dalších společností, na černou listinu sdružení, zabývajících se ochranou zvířat. Má člověk právo na luxus za cenu utrpení? Hermés si prý sice pozorně hlídá, aby kůže na jeho výrobky nepocházely z žádným způsobem týraných zvířat, nicméně přesto vyvolávají výrobky z pravé kůže morální dilemata, nad kterými nelze zavírat oči a kterým Hermés musí čelit. Stejně, jako jeho zákazníci. Pokud však jde o řemeslné provedení každého kusu, to je absolutně dokonalé. Například vyrobit jednu ikonickou kabelku Birkin trvá asi 25 — 48 hodin. Sériová výroba je něco, co

v Hermés neznají. Výroba probíhá tak, že na jednom výrobku pracuje vždy jen jeden řemeslník. A ti si prý své výrobky dokonce poznají. Hermés nepustí z ateliéru jiné, než absolutně dokonalé zboží. Výrobek, který by měl být minimální chybičku je zničen. Řemeslníci Hermés neopouštějí a zůstávají ve firmě pracovat desítky let. Hermés také nepořádá na nové řemeslníky výběrová řízení. Má vlastní školu, do níž se lze přihlásit v každém věku. Učení trvá několik let a poté následuje praxe v ateliérech firmy. Ti, kdo jsou dostatečně šikovní a pečliví se pak stanou součástí prestižní velké rodiny Hermés. Výrobky Hermés dnes zahrnují kromě kabelek, zavazadel a oblečení také šperky, hodinky, parfémy, nábytek či porcelán a ke klientům patří královské rodiny celého světa. ✕

01 Carré 90 Jeu des Omnibus et Dames

01 Hermes Galland

03 Chale 'Brides de Gala' AH 2006

04 Interier butiku od Reny Dumas

DESIGN OBCHODŮ HERMÉS

Rena Dumas, manželka Jean-Louise Dumas — Hermése, je vynikající architektkou a interiérovou designérkou. Stala se tvůrkyní více než 150ti interiérů obchodů Hermés po celém světě. Její architektonické studio Rena Dumas Architecture Intérieure (R.D.A.I.) se vyznačuje zvláštním stylem, který je čistý, jemný, rafinovaně jednoduchý a vzdušný. Jeho rukopis sestává z pěti základních elementů: světlo, kůže, třeshňové dřevo, vápenec a mozaiky.

SPECIÁLNÍ KOLEKCE „PETIT H“

Hermés nepustí z ateliéru jiný než perfektní výrobek. Vše, co má být sebemenší chybičku je zničeno — a nebo zahrnuto do speciální kolekce “Petit h”. O co jde? Výrobky s chybou dá Hermés vybraným umělcům, kteří mají za úkol je nějak přetvořit a udělat z nich umělecký objekt, jedinečný designový kousek. Nepovedený šálek se tak můž stát třeba stínítkem designové lampičky.

03

SLAVNÉ ŠÁTKY DNES

- nejúspěšnější designy šátků: Brides de Gala, 1957 (motiv uzdy), Astrologie, 1963
- současná velikost šátků: 90x90cm, váha: 65 gramů,
- upředeno z hedvábí z 250 kokonů bource morušového
- okraje šátků jsou ručně rolované
- každý rok jsou uvedeny dvě nové kolekce šátků
- celkem zatím Hermés uvedl 25 000 unikátních designů
- cena šátku je od 3500 korun

RECEPT NA SLÁVU

- Jak zní recept Hermés na to, stát se legendou? Jít proti proudu:
- Hermés nepracuje s méně kvalitními materiály, ale výhradně se špičkovou kvalitou.
 - Hermés nemá sériovou výrobu. Klade důraz na dokonalé řemeslné provedení.
 - Hermés zná cenu svých výrobků a nikdy, ale opravdu nikdy nezlevňuje. Výprodeje letní kolekce před zimou neexistují a plavky koupíte za stejnou cenu v dubnu i v září.
 - Hermés nepřesouvá výrobu do zemí s levnější pracovní silou.
 - Hermés si váží těch, kteří pro něj pracují — s věkem hodnota řemeslníka stoupá a ti ve firmě zůstávají desítky let.

TATE MODERN, VELETRŽNÍ PALÁC, DOX – CENTRUM SOUČASNÉHO UMĚNÍ

CO JE SPOJUJE A ROZDĚLUJE

TEXT: MICHAL ŠRÁMEK

Přinášejí nám moderní umění a nevědomky zároveň ilustrují společnost, v níž existují. Zdánlivě jsou možná nesouměřitelné, přesto má ale jejich srovnání hlubší smysl.

Čím se tyto tři instituce liší, co je jim společné a co by jim být společné mělo? Tate Modern má bezesporu světové renomé. Není to dáno jen tradicí a materiálním zázemím. To, co je pro současnost významnější, je průběžná velkorysá a chytrá kurátorská strategie, která zajišťuje, že Tate Modern je neustále v povědomí nejen odborné, ale zejména nejširší kulturní veřejnosti na celém světě. Patří bezesporu do „ivy league“ muzeí, mezi ty instituce, které mají v oblasti kultury světový význam. To, co zakládá její místo na výsluní, jsou tedy především dočasné výstavy, které lákají návštěvníky z celého světa k návštěvě města nad Temží.

Veletržní palác

V porovnání s tím, jakoby „Veletržák“ ani žádnou strategii neměl. Rozhodně ne tu živou, srozumitelnou, lákající alespoň občas zástupy zájemců ochotných vystát kvůli výstavě i dlouhou frontu, jak je v Londýně běžné. Veletržní palác je ospalý, nudný a prostě jen přežívá. Když

už se dostane na stránky novin, čteme spíše o hádkách současných zaměstnanců s minulými nebo o tom co je cí. Sama Národní galerie jakoby žila ze své podstaty, nehybně a poněkud strnule. Absence významných dočasných výstav je to hlavní, co Veletržnímu paláci škodí. Častou odpovědí na tyto výtky je, že nejsou peníze. Pak ale stačí podívat se třeba na Rudolfinum — těžko uvěřit, že by mělo štědrého utajeného sponzora.

DOX – Centrum současného umění

O ospalosti se nedá mluvit v případě Doxu. Tato soukromá iniciativa několika nadšenců, jakási vzdoroakce či výsledek osobní umanutosti si vytkla za cíl přinášet moderní umění v té nejzranitelnější podobě: neověřené, často kontroverzní, angažované, někdy politické, občas populární, ale nikdy populistické. Pamatuji si, jak dnešní ředitel DOXu v montérkách míchal na nádvoří beton a kolečkem rozvážel směs do zadního křídla objektu. DOX se vědomě pohybuje v určitých rizicích, jak odborných, tak i existenčních, s jediným cílem: provokovat k nekonvenčnímu myšlení, otvírat nové obzory, klást otázky a hledat odpovědi. Vedle osvědčených jmen současné scény zde mají prostor i umělci, kteří se teprve hledají. Toto dávání se všanc s lehkostí a zdánlivě bez pudu sebezáchovy je do jisté míry sympatické. Nikdy to nebudou masově populární akce. Tápání v těchto menšinových vodách by jistě zasloužilo velkou a konkrétní podporu a je velkým štěstím, že existuje pár lidí, kteří jsou dlouhodobě ochotni tuto instituci dotovat. Motto: „Dnes, kdy stále více lidí myslí nebezpečně stejným způsobem, schopnost umění

01. DOX

Centrum současného umění DOX v Praze je soukromá instituce, která představuje a prosazuje současné umění. Snaží se prezentovat soudobé české umění v mezinárodním kontextu a rozvíjet výměnu a přesahy mezi různými uměleckými obory. Od malířství a sochařství k fotografii, designu, architektuře, filmu, videu či novým médiím. Je vnímáno jako dynamický prostor pro konfrontaci rozdílných přístupů a tendencí.

02. NÁRODNÍ GALERIE – VELETRŽNÍ PALÁC

Obdobou Tate Modern v Praze je Sběrka moderního umění Národní Galerie v Praze. Stálá expozice umění 20. a 21. století seznamuje ve třech podlažích Veletržního paláce s vývojem českého i zahraničního výtvarného umění posledních dvou staletí. Rozsáhlé výstavní sály funkcionalistické budovy umožnily dát prostor pro více než dvěma tisícům exponátů. Výstava představuje práce klíčových autorů českého výtvarného umění v monografických profilech nebo ve výběru stěžejních děl, ale také práce autorů zahraničních. Obraz doby dokresluje ukázky architektury, nábytku, uměleckého řemesla, módy, designu a scénografie. České umění je ukázáno v těch kvalitách, které jej odlišují od světového, a činí ho jedinečným.

03. TATE MODERN

Tate Modern vystavuje národní sbírku moderního umění od roku 1900 do současné doby. Sídli v budově původní elektrárny Bankside na jižním nábreží Temže. Jejím tvůrcem byl sir Giles Gilbert Scott, architekt slavné elektrárny Battersea. Po rekonstrukci dle projektu švýcarské kanceláře Herzog de Meuron byla budova roku 2000 otevřena jako galerie. Stálá expozice se nachází ve třetím a pátém poschodí, zatímco ve čtvrtém patře probíhají dočasné výstavní akce. Po otevření byla sbírka galerie uspořádána tematicky ve skupinách: historie — paměť — společnost; nahota — akce — tělo; krajina — hmota — prostředí; zátiší — objekty — reálný život. V majetku galerie je celkem kolem 70000 artefaktů. Urbínova hala tvoří centrální prostor galerie je každoročně využívána pro speciální výstavy současných umělců.

znejistit naše obvyklé způsoby vnímání může být jeho největším přínosem,“ určité platí a je podstatou naděje.

Tate Modern

Rozdíl mezi Tate Modern a Veletržním palácem odpovídá rozdílu mezi Českem a Británií — v nejrůznějších aspektech. Tak jako Čechům chybí common sense, velkorysost, přirozená a nemanifestovaná sebedůvěra a vzdálený horizont, tak se projevuje i naše Národní Galerie v porovnání s Tate Modern. Ještě, že máme humor. Ještě, že je tu DOX. **x**

NEJEN NA VYSOKÉ NOZE

TEXT: KAROLÍNA ŠRÁMKOVÁ

I když budete mít plný botník, musíte je mít. Kreace některých módních návrhářů lze zařadit mezi umělecká díla svého druhu.

Mezi kultovní jména módního průmyslu patří Manolo Blahnik. Mimocho-dem — je to napůl Čech narodil se v roce 1942 na Kanárských ostrovech, jeho matka pocházela ze Španělska, otec z Československa. Jako mladý se věnoval studiu jazyků a umění na prestižních školách v Ženevě. V roce 1965 se přestěhoval do Paříže, fascinovalo ho divadlo a drama a původně toužil být scénografem. Jeho hvězdnou kariéru designéra obuvi odstartovalo setkání s **Dianou Vreelandovou (obr. 06)** šéf redaktorkou časopisu American Vogue, které ukázal náčrtky svých divadelních scén. Jí ale nezaujaly samotné návrhy jako spíš boty, které mladý umělec přikreslil imaginárním hercům. Přesvědčila ho, aby zanechal scénografie a začal se věnovat designu obuvi. Sekání s Dianou bylo pro Blahnika stěžejní — konec konců i proto, že časopis, který vedla, se později přičinil o jeho další propagaci

v uměleckém světě.

Manolo Blahnik (obr. 01) — „boty dělají ženu“ Když se Blahnikův zájem otočil k botám, mladík narazil na problém. Neměl dostatečné vědomosti, aby mohl rovnou začít s navrhováním bot, protože to přece jenom bylo něco úplně jiného, než divadelní scéna. A tak se nejprve věnoval objíždění velkých obuvnických továren, kde mluvil s jejich zaměstnanci, pozoroval, jak fungují různé stroje a hovořil s techniky a řediteli. To mu dalo jakýsi všeobecný rozhled a mohl se pak pustit do navrhování vlastní autorské tvorby. Svou první dílnu založil v roce 1971 v Londýně a hned o rok později sklídl velký a významný úspěch. V roce 1972 použil pár jeho bot, jako součást svého modelu, slavný módní návrhář **Ossie Clark (obr.02)**. Až to vyneslo fenomenálního umělce mezi opravdovou špičku. Manolo

Blahnik svým osobitým stylem vytváří lehkost a smyslnost. Každý jeho kousek je důkazem pečlivé řemeslné zručnosti a stává se luxusní záležitostí, (obr. 03)

„Boty dělají ženu.“ Manolo Blahnik

Další nepřehlédnutelnou osobností mezi současnými designéry obuvi je bezesporu **Alexander Wang**. Narodil v roce 1983 v San Franciscu, ale již ve svých 18ti letech se odstěhoval od rodičů do New Yorku, kde navštěvoval Parson School for Design a brzy se začal zajímat o navrhování šatů a obuvi. První kolekci oblečení vytvořil v roce 2007 a jeho přehlídka sklídila úspěch. Získal za ní mnoho ocenění a mimo jiné i peněžní částku 200 000 \$, které použil na rozvoj vlastní tvorby. Jeho inspirací je móda a obuv ztělesňující svěží, městský styl 90tých let, který uplatnil především v kolekcích své luxusní, měské obuvi (obr. 04) — móda. Alexandr Wang má nepochybně potenciál dobýt vrcholek módního průmyslu.

01

02

03

04

05

05. ČESKÝ DESIGN — NESMRTELNÉ BOTASKY”

před listopadem 1989 se tento termín užíval pro obecné označení sportovní obuvi. Tu vyráběla firma Botana ve Skutči. Vedení firmy konzultovalo se sportovci co je ke kterému konkrétnímu sportu potřeba. Následně byl zpracován návrh a začala výroba. Botana v roce 1963 jméno Botas zaregistrovala a dala tak vzniku značce, která existuje dodnes. Prošla jakýmsi vzkříšením, především díky osobitému designu Jana Klosse a Jakuba Korouše, studentů grafického designu na VŠUP. Modelová řada Botas 66 vznikla jako jejich školní projekt a základ tvoří model Classic, který firma vyráběla hned po svém vzniku v roce 1966. Vybrat si však můžete i v edicích Run, Mid a Urban. Spojením krásného a nápaditého grafického designu a zručnosti českých řemesníků vznikla řada bot, které jsou oceněny množstvím cen, jako je například: cena za evropský design ED Awards, Národní cena za studentský design, nebo 1. Místo v kategorii Výrobce roku v prestižní soutěži Czech Grand Design a mnoho dalších. Designu obuvi se úspěšně věnuje také absolventka VŠUP Zuzana Serbák. Její kreace můžete vidět například na Designbloku.

06

„Muži jsou jako býci. Milují červenou.“ Christian Louboutin

K největším legendám patří **Christian Louboutin**. Poprvé spatřila světlo světa jeho typická originální červená podrážka v roce 1992. Později, v roce 2007 si ji nechal patentovat. Soudit se o to, jestli může ještě někdo jiný vyrábět botky s červenou podrážkou je možná zvláštní, na druhou stranu, tento symbol se stal skutečně kultem. Jak vlastně vznikla? „Podle Warholova obrazu, ze kterého vystupují rudé květy, jsem navrhl lodičky. Když jsem viděl vyrobený prototyp, věděl jsem, že to není ono. Dlouho jsem si ale nebyl jistý, co přesně tomu chybí. A pak jsem se zadíval na tu velkou černou podrážku. Asistenka si zrovna opodál malovala nehty červeným lakem. Tak jsem jí ho vzal a natřel jím podrážku“, vzpomíná Christian Louboutin a k tomu, proč jeho lodičky fascinují jak ženy, tak muže, říká: „Muži jsou jako býci. Milují červenou.“ Ideální je podle něj 12ti centimetrový podpatek — není prý totiž důležité, jestli se žena cítí

pohodlně, ale jestli se cítí sexy. Z jeho modelů je však kromě erotického náboje znát také Louboutinova láska k architektuře a umění. Jedinečné barvy a tvary dělají téměř z každého páru od Louboutina umělecké dílo. Do designu bot se nedávno pustila dokonce snad nejslavnější architektka současnosti, Zaha Hadid. Design obuvi navrhla pro značku Melissa. Ta je známá svým ohledem na ekologii a šetrným výrobním procesem. Při pohledu na křivky těchto střevíčků člověka hned napadne, že v něčem se skutečně podobají jejím stavbám. Jestli se v tomto futuristickém modelu dá také chodit, musí každý vyzkoušet sám. U nás je můžete zakoupit v galerii DOX.

Mimořádnou fantazii pak při navrhování bot projevuje Kobi Levi. Ten se nechává inspirovat předměty každodenní potřeby nebo zvířaty, které zakomponuje do designu bot. Designérem v módním průmyslu se chtěl stát odmalička. Vystudoval umění a design a svojí vášni — botám, se od té doby intenzivně věnuje. Jeho návrhy zcela změnily pohled na možnosti obuvnického designu. Na druhou stranu — nenajde se

mnoho dam, které se odváží některé jeho unikátní kousky obout. Kobi ve svém ateliéru v Jeruzalémě vytváří limitované edice, všechny kousky jsou přitom ruční výroba. **x**

01
Alaia

02
Kobi Levi, hrnek s kavou

03
Kobi Levi, Banan

04
Louboutin

05
Louboutin

06
Kobi Levin, Mnau

07
Julian Hakes

08
Zaha Hadid, Pro Melissa

ŠEVCOVSKÝ BŮH

TEXT: DENISA ZDYCHYNCOVÁ

FOTO: ZDROJ RADEK ZACHARIÁŠ

Elita mezi řemeslníky — dlouho jsme na ni nebyli zvyklí, protože tato tradice u nás byla přerušena. Ale už zase tady existují lidé, kteří se mezi ni řadí. Elitou mezi elitami je mistr švec Radek Zachariáš.

Chce-li dnes někdo opravdu luxusní, dokonale padnoucí, ručně šitou obuv na míru, pravděpodobně vytočí jeho číslo.

Radek Zachariáš je jméno, které už dnes mnozí dobře znají. V rodině přitom žádné předky věnující se ševcovskému řemeslu neměl. „Bohužel jsem v naší rodině první švec a nemám tedy na koho navazovat. Těžko jsem na začátku hledal někoho, kdo by mi mohl poradit. Internet tehdy ještě neexistoval, takže jsem se všechno učil sám metodou pokusů a omylů,“ říká Radek Zachariáš.

Začínal jako opravář obuvi a podniká od roku 1991. Od té doby se vypracoval tak, že boty od něj jsou pojmem. Kdo jsou jeho zákazníci? „Boty si u mně nechávají šít lidé, kteří jsou ve svých oborech úspěšní a rozhodně netrpí hmotnou nouzí. Mají rádi můj osobní přístup a spolehli-

vost. Kvalita je pro ně důležitější, než cena. Ale ctím jejich právo na soukromí, takže jmenovat určitě nebudu. Navíc si myslím, že není nutné chlubit se jmény. Moji zákazníci stejně věří více osobním doporučením svých známých než bulvárním titulům,“ popisuje ševcovský mistr. V současné době je čekací doba na boty od něj šest měsíců. „Samozřejmě bych rád zákazníkům vyhověl v kratším čase, zatím to ale není v mých silách,“ vysvětluje Radek Zachariáš. Není divu — ruční šití bot je poměrně zdoluhavý proces. Je to podobné jako u krejčího a musíte počítat s několika zkouškami. Švec změří zákazníkovi nohy a vytvoří podle měr

nejprve model kopyta. Podle tohoto modelu vyrobí ševci kopytář nový pár dřevěných kopyt, na kterých pak švec zhotoví zkušební boty. Ty si zákazník zkouší a švec je upravuje a předělává dokud není vše vpořádku. Teprve potom se ušijí kompletně nové boty. Většinou prý stačí čtyři schůzky, které se ani nemusí nutně všechny odehrávat v ševcovské dílně. „Alespoň jednu návštěvu dílny ale každému doporučuji. Teprve tam totiž zákazník může doslova přičichnout k ševcovskému řemeslu, dozvědět se spoustu informací o technologii výroby, materiálech a získat tak ke svým budoucím botám ještě osobnější vztah,“ doplňuje Radek Zachariáš.

Pokud jde o samotné technologie šití, Radek Zachariáš používá tradiční postupy prověřené generacemi

Tak vznikají boty
na míru

Ušít jeden pár luxusních pánských bot trvá, podle složitosti, zhruba padesát až sedmdesát hodin. K tomu je potřeba připočítat ještě další hodiny strávené výrobou modelů a zkušebních bot a také čas strávený se zákazníky nebo na cestách.

řemeslníků. Ty umožňují ručně šité boty opravovat a jejich trvanlivost je pak mimořádně dobrá. Nové technologie prý mají uplatnění spíše v tovární velkovýrobě. Nejtěžší na celém procesu je podle Radka Zachariáše neudělat chybu. Výroba se totiž skládá z velkého množství drobných úkonů a zkazit se dá už téměř hotová bota. A jaké materiály Radek Zachariáš používá? „Snažím se používat ty nejkvalitnější usně, které se mi podaří sehnat.

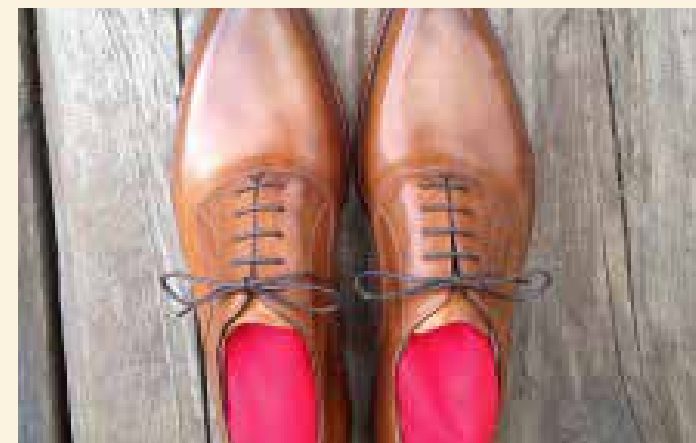
Spodkové kůže od německé firmy Rendenbach a vrchové z francouzských a italských koželužen,” popisuje. Cena jednoho páru bot z jeho dílny začíná na třicetipěti tisících korun. Sám si momentálně nejvíce oblíbil pánské boty typu „wholecut oxford“. „Mají jednoduchý, čistý design. Je to totiž bota, jejíž svršek je ušit z jednoho celistvého kusu kůže sešitého pouze na patě. Tyto boty jsou krásné ve všech barvách, dají se ozdobit perforovaným ornamentem a nebo mohou být nezaměnitelně „strakaté“ díky ručnímu nabarvení,” popisuje Radek Zachariáš. A v jakých botách chodí on sám? „Nosím boty, které si ušiji. Když jsem začínal, byl nejlepší způsob jak se něco naučit, vyzkoušet to na sobě. A musím přeci vědět jaké to je, abych mohl

zákazníkům svoje boty doporučit. No a na manželce jsem se učil zase boty dámské.“ Za novými poznatky a inspirací však jezdí Radek Zachariáš i do zahraničí. „Navštívil jsem několik zahraničních ševců a byla to úžasná inspirace. Ve světě je řemeslo na vysoké úrovni. Znalosti, dílny i materiály se dědí z generace na generaci a to se nedá jen tak dohonit. Největším vzorem je pro mě asi Rudolf Scheer z Vídně.“ **x**

EXKURZE DO IDEÁLNÍHO BOTNÍKU

Podle Radka Zachariáše je potřeba mít tolik párů bot, kolik různých činností člověk vykonává. „Neexistují totiž univerzální typy bot. A podle četnosti použití je také důležité mít těch nejpoužívanějších druhů více. Nikdy bychom totiž neměli nosit tytéž boty dva dny po sobě. Tím že je necháme odpočinout, vyschnout, prodloužíme výrazně jejich životnost. Moudrá tradice radí, že každý muž by měl mít bílou košili, tmavý oblek a kvalitní kožené černé polobotky „plain oxford“ s koženou podešví. Já bych ovšem svému zákazníkovi navrhl raději typ „wholecut oxford“, který je v černé barvě také velmi formální a přitom není tak staromódní jako tradiční „plain oxford“. V každém dámském botníku bych velice rád viděl černé kožené lodičky bez ozdob, elegantního tvaru, s plnou patou i špičkou a na tak vysokém podpatku, na jakém je dáma schopna chodit.“

VÝRAZNOST I POKORNÁ NENÁPADNOST ZÁROVEŇ

TEXT: MICHAL ŠRÁMEK

FOTO: JAN ŠRÁMEK

Budova Muzea umění a archeologie v Portu je ve všech ohledech vynikající ukázkou moderní architektury. Nesnaží se za každou cenu upoutat, naopak chce splynout s okolní krajinou, kterou neruší.

Údolí řeky Côa v severovýchodní části Portugalska je významným dokladem paleolitické kultury. Byla zde odkryta rozsáhlá naleziště rytin zvířat i lidských postav, která jsou svědectvím o vysoké kulturní úrovni civilizací dávno zaniklých.

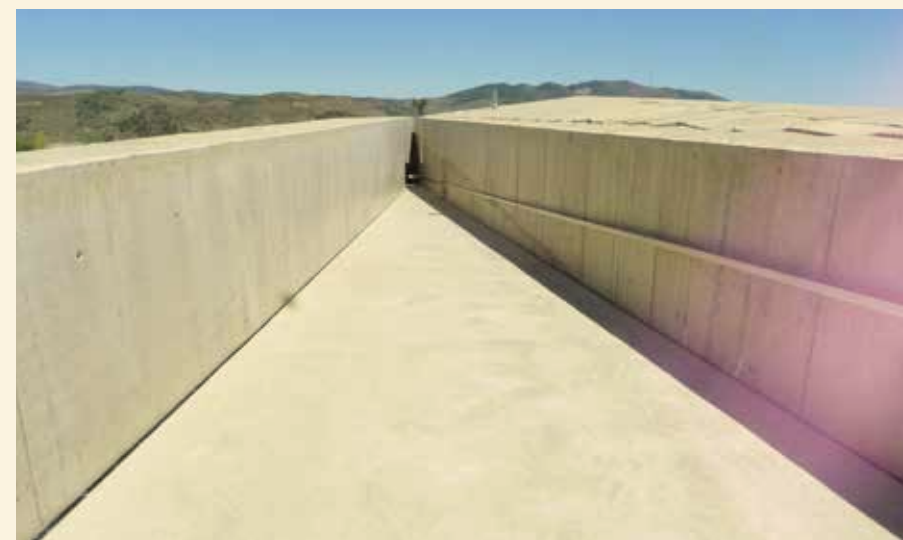
Během mezinárodního roku architektury byla vypsána soutěž s cílem vybrat projekt na výstavbu Muzea umění a archeologie v této lokalitě. První cena byla udělena studiu Pedra Tiaga Pimentela a Camila Rebela z Porta. Stavba byla zahájena v lednu 2007 a do provozu bylo muzeum uvedeno v roce 2009.

Realizovaný návrh je brilantní ukázkou té nejkvalitnější moderní architektury. Je to výrazné hmotové gesto na vrcholu horského hřbetu

a zároveň nenápadná intervence, přizpůsobená morfologii i topografii místa, navržená v citlivém vztahu s okolní krajinou. Trojúhelníkový kvádr muzea s několika nenápadnými okenními štěrbinami je částečně vykonzolován nad „neviditelným“ proskleným soklem. Svou barvou i texturou povrchu se blíží místnímu kameni — břidlici. Výrazný je jen svou racionální geometrií. Střecha domu, kam nás přivede silnice, nabízí výhled do obou údolí. Je zde parkoviště a od něj se vstup zanořuje křivolankou štěrbinou dolů do útrob muzea. Většina expozic se odehrává uvnitř „kamenného bloku“. Vnější řada je přisvětlena úzkými štěrbinami, zatímco vnitřní, temná, je odkázaná na horní nebo umělé osvětlení. Na ztemnělém prostředí je založena myšlenka expozice.

Jednotlivé sály dokumentují výtvarnou kulturu našich pravěkých příbuzných a prezentují reálie a prostředí jejich života. Zde hraje významnou roli právě břidlice, do které byla většina artefaktů vyryta. Jeden zajímavý prvek nás provází chodbou i výstavními sály expozice: faximile pravěkých rytin jsou po stěnách vykresleny luminiscenční barvou a vystupují efektně a výrazně z přitmi výstavy. Restaurace je umístěna do nejnížší úrovně. Svým bohatým prosklením je otevřená do krajiny na úrovni terénu.

Budova má řadu vlastností, pro které náleží mezi vrcholná díla současnosti. Navenek je to rovnováha mezi osobitým a výrazným autorským tvaroslovím a pokorou k přírodě a topografii okolí, uvnitř je to brilantní a fungující provozní schéma pracující s výrazným tvarováním prostorů a jejich dynamickým řazením. Tato dvojí ambivalence jde v nejlepších tradicích portugalské architektury. Pro studenty architektury se sluší připomenout, že Camilo Rebelo je profesorem na FAUP v Portu. **x**

MUZEUM UMĚNÍ A ARCHEOLOGIE V PORTU

Museu do Côa
Rua do Museu
5150 — 610 Vila Nova de Foz
Côa Portugal
GPS N 41° 4' 47.51"
W 7° 6' 44.43"

PICASSO

NĚŽNÝ HRUBIÁN, KOMUNISTA, GÉNIUS

TEXT: DENISA ZDYCHYNCOVÁ

„Pochopit jeho dílo je dodnes pro někoho stejně těžké, jako zapamatovat si celé jeho jméno: Pablo Diego José Francisco de Paula Juan Nepomuceno María de los Remedios Cipriano de la Santísima Trinidad y Picasso.“

Sám si později zvolil pouze jméno Picasso, což bylo rodné příjmení jeho matky. Vybral si ho proto, že bylo prestižnější. Ruiz mu připadalo příliš obyčejné.

Narodil se roku 1881 ve španělské Malaze, do umělecké rodiny. Otec byl malířem a specializoval se na realistické zobrazení ptáků. Učil na škole umění a řemesel, a byl také kurátorem. Picasso tedy měl po kom zdědit umělecké geny — ostatně, první slovo, které se naučil říkat, prý bylo „tužka“. Otec ho učil různým technikám a velmi brzy rozpoznal u syna mimořádný talent. Malý Pablo měl domalovávat nohy ptáků na otcových obrazech. Traduje se vzpomínka, že jednou to učinil tak mistrovsky, že když to jeho otec uviděl, zanechal vlastní tvorby. Ať už je to pravdivá historka nebo ne, jisté je, že poslal Picassa studovat na Akademii umění v Barceloně. Přijímací zkoušky, které trvaly jiným studentům měsíc, zvládl Picasso za týden. Po několika letech přešel na Akademii v Madridu, ale už po roce ji opustil

— táhlo ho to do Paříže, která byla tehdy meccou umění. V letech 1900-1904 pendloval mezi Paříží a Barcelonou a neměl to vůbec lehké. Neuměl francouzsky a potýkal se s velkými finančními problémy. Pálil dokonce svoje obrazy a skicy, protože nebylo čím jiným zatopit.

Osudové ženy

V roce 1904 se v Paříži definitivně usadil — seznámil se v té době s Fernande Olivierovou. Přestože byla vdaná, zůstala s Picassem sedm let a oběvuje se na mnoha jeho obrazech z této doby. Fernande stávala modelem i dalším umělcům, ale Picasso jí to po jejich seznámení zakázal. O mnoho let později Fernande vydala své paměti o životě s Picassem, který se mezitím stal celebritou a lidé se o jeho dílo i soukromý život zajímali. Umělce tím nesmírně rozzuřila, nicméně přesto jí, když onemocněla, platil do konce života skromnou apanáž. Poté, co jeho láska k Fernande vychladla začal Picasso žít s Marcelle Humbertovou, zvanou Eva Gouel. Ačkoli ji miloval,

nezabránilo mu to paralelně navázat další krátký vztah, s Gaby Lespina-sseovou. Předčasná smrt Evy Gouel (zemřela v roce 1915 na tuberkulozu nebo na rakovinu) ho však velmi zasáhla. V té době už byl součástí pařížské bohémy, zapadl do okruhu umělců jako André Breton, Guillaume Apollinaire, Henri Matisse, George Braque či Gertrude Steinová a tvořil střídavě v Paříži a Avignonu.

V roce 1918 se oženil s baletkou Olgou Chocholovou. Jeho vztahy se ženami byly komplikované. Byl ženatý celkem dvakrát a se třemi ženami měl čtyři děti. Kromě manželek udržoval množství mimomanželských vztahů. Říká se, že ženy měnil stejně rychle, jako svůj malířský styl.

Olga Chochlová uvedla Picassa do vyšších společenských kruhů. Manželství bylo velmi bouřlivé — Olga se snažila o co nejvybranější chování, zatímco Picassovi byla daleko bližší bohémská svoboda. Ze svazku se narodil syn Paul.

V roce 1927 poznal umělec sedmnáctiletou Marii-Thérèse Walterovou.

Marie Therese Walter

Románek s ní měl být nejprve jen tajnou aférou. Koupil jí zámeček Boageloo a stala se — na nějakou dobu — jeho královnou a jedinou múzou. Poměr se ale provalil a manželství s Olgou se definitivně rozpadlo. Rozvod však Picasso nechtěl. Proč? Po rozvodu by totiž Olze připadla polovina jeho majetku. Formálně tedy manželství trvalo až do smrti Chochlové v roce 1955.

Ani vztah s Marií — Thérèse nebyl ideální. Narodila se jim dcera Maya ale ani poté si Picasso Walterovou nevzal. Ta o sňatku s ním snila celý život. Oběsila se čtyři roky po jeho smrti. Další z dlouholetých Picasso-vých milenek byla fotografka a malířka jugoslávského původu Dora Maar, s níž prožíval nejšťastnější období na konci 30 a začátkem 40 let. To ona zdokumentovala obraz Guernica. Doru nazýval svojí osobní múzou. V roce 1944, poté co byla konečně osvobozena Paříž a Francie žila euforií z konce války, si začal Picasso nový románek — tentokrát s mladičkou studentkou umění Francoise

Gilotovou. Ačkoli s ní měl dvě děti — Clauda a Palomu — byla Francoise jediná ze všech žen, která Picassa sama opustila. Podle jejího vlastního vyjádření to bylo kvůli jeho hrubosti a neustálým nevěrám. Pro Picassa to byla zdrcující rána. Pravděpodobně ani tak ne proto, že by bez Francoise nemohl žít, ale spíše proto, že se ho to hluboce dotklo. Uvědomil si, že jako sedmdesátník již pro ženy není tak přitažlivý, jako kdysi. Tato událost se promítla do jeho tvorby — namaloval tehdy několik obrazů znázorňujících krásné mladé ženy, po jejichž boku je muž v podobě ošklivého trpaslíka.

Rozhodně to ale neznamenal, že by se ženami skoncoval. Od roku 1947 žil především na jihu Francie, na Cote d'Azur. Tehdy prožil románek s Geneviève Laporteovou, 17 letou studentkou Eve, s níž se seznámil, když s ním přišla udělat rozhovor pro školní časopis. Jejich románek ale začal až o několik let později, aportedové bylo 24 let a Picassovi 70. Utajovaný vztah zveřejnila až v roce 1972.

Po celou dobu schovávala 20 svých portrétů, které Picasso vytvořil když byla jeho milenkou a vydražila je.

Poslední osudovou ženou Pabla Picassa byla Jacqueline Roqueová, která pracovala v dílně, kde tvořil keramiku. S Jacqueline se oženil v roce 1961, tedy ve svých 79 letech. Ze všech jeho milenek a manželů byla právě Jacqueline, jejichž portrétů vytvořil umělec vůbec nejvíce (přibližně 70). Sňatek s ní byla údajně také jakási pomsta Francoise Gilotové, která ho sice opustila, ale velmi se celou dobu snažila najít způsob, jak legitimizovat dvě děti, které s umělcem měla. Picasso jí dokonce podporoval v tom, aby se rozvedla se svým manželem a sliboval jí, že si ji poté vezme, místo toho si ale vzal Roqueovou. S ní setrval 20 let až do své smrti. Roqueová byla další z Picassových žen, jejíž život ukončila sebevražda. Zastřelila se v roce 1986.

Umělec i občan

Picasso prožil bouřlivá období obou světových válek. Ve všech konfliktech zůstal nestranný a odmítal podporovat jakoukoli stranu. Někteří jeho přátelé — například George Braque — mu to vyčítali a byli dokonce toho názoru, že jeho postoj nevychází z filozofického přesvědčení, ale ze zbabělosti. Často je ale Picasso

Marie Therese Walter a Maya, 1938

„Umění je lež, díky které můžeme poznat pravdu“ Pablo Picasso

historiky označován za pacifistu, což vyznívá daleko příznivěji. V průběhu španělské občanské války vyjádřil odmítavý postoj vůči Frankově režimu ve svém díle, ale jinak se bojovat neodhodlal.

Žádné politické hnutí si nikdy nezískalo jeho výraznější podporu, dokonce ani Katalánské hnutí za nezávislost, s jehož aktivisty se přátelil. Překvapivě vstoupil pouze do komunistické strany Francie. Za druhé světové války zůstal v okupované Paříži. Nemohl sice vystavovat, ale uzavřel se v ateliéru a tvořil dál. Pokračoval i v tvorbě děl z bronzu, jehož odlévání Němci zakázali a byl k němu pašován za pomoci francouzského hnutí odporu. Po druhé světové válce vstoupil do komunistické strany znovu a chladnější postoj k ní zaujal až po kritice, kterou sklidil za portrét Josifa Vissarionoviče Stalina — nebyl podle komunistického gusta dostatečně realistický. Členem strany nicméně zůstal až do konce života. Zemřel v roce 1973, v městečku Mudzen, během oběda se svými přáteli. Jeho poslední slova byla: „Připijte si na mě, na mé zdraví, víte, že já už pít nemohu.“ Pochován je na zahradě svého zámku Vauve nargues v Bouches — du — Rhone.

Dílo

Picassovu tvorbu historici umění dělí do několika období, ačkoli o některé etapy se dosud vedou spory. Před rokem 1901 byl částečně ovlivněn akademickým realismem a symbolismem — z této doby pochází například krajiny pojaté v nepřírodních fialových tónech. Léta 1901-1904 jsou označována jako Modré období, charakterizované především studenými modrými a šedými odstíny. Modrou nazýval Picasso „barvou všech barev“. Co bylo příčinou toho,

že jeho obrazy z té doby působí tak studeným, smutným dojmem, a to nejen barevností, ale i náměty (žebráci, prostitutky, slepci) není zcela jasné — možná to bylo i následkem sebevraždy jeho přítele Carlose Casagemase, jehož několik posmrtných portrétů umělec vytvořil. Objevuje se také motiv harlekýna, který se dokonce stává jakýmsi Picassovým osobním symbolem. V letech 1905 — 1907 následuje o něco pozitivnější Růžové období, kdy hojně používá růžové a oranžové tóny. V jeho dílech se odráží jednak vztah s Fernande Olivierovou, ale také vliv francouzských umělců, s nimiž se stýkal. Další obrat nastal v roce 1906. Umělec tehdy maloval portrét Gertrudy Steinové. Překresloval ho prý celkem osmdesátkrát. Nakonec portrét nedokončil a rozzlobeně Gertrudě řekl: „Když se na tebe dívám, přestávám tě vidět“. Následující tvorba je pak označována jako Africké období. Picassa zajímala africká kultura a fascinovaly ho především africké masky. Nacházel v nich „smyslnou jednoduchost tvarů“. V roce 1907 představil nový obraz — Avignonské slečny. Pracoval

„Díky kritikům se malíři dozvídají co chtěli svým dílem vyjádřit.“ Pablo Picasso.

na něm tak dlouho, jako dosud na žádném jiném ze svých děl — téměř rok. Obraz způsobil na veřejnosti skandál a nepřijala ho dokonce ani většina Picassových přátel — Matisse po jeho shlédnutí zuřil. Podle historiků umění to byl první krok ke kubismu a startovací čára moderního umění. Na krátké africké období už logicky navazuje etapa nazývaná Analytický kubismus. Tento styl vyvinul Picasso společně s Braquem. Objekt na obraze tvoří oddělené jednotlivé plochy. Ve zkratce řeno, zobrazoval

„Připijte si na mě, na mé zdraví, víte, že já už pít nemohu.“Pablo Picasso.

tehdy věci jakoby viděné současně z několika úhlů. V Picassově tvorbě z té doby převládají především hnědé tóny. Jakýmsi dalším stupněm je pak Syntetický kubismus, což je etapa zahrnující léta 1912-1919. Picasso v té době začíná na plátna lepit části tapet či novin a v podstatě tím poprvé přináší techniku koláže do výtvarného umění. Po první světové válce se Picasso uchyluje k neoklasicistnímu stylu, jakoby šel proti proudu času. Jeho tvorba z tohoto období připomíná Ingrese. Motiv harlekýna střídá minotaurus, což je symbol, který hojně používá především ve 30. letech, pravděpodobně pod vlivem kontaktů se surrealisty. V 50 letech se jeho styl opět mění a Picasso začíná vytvářet interpretace děl starých mistrů. Volně se inspiruje například Velazquezem, Poussinem, Manetem, Courbetem, či Goyou a interpretuje jejich díla osobitým, kubistickým způsobem. Picassův styl se za jeho dlouhý život mnohokrát změnil. Vytvořil ohromné množství nejen obrazů, ale i skic, soch či keramiky. V současnosti spravují umělcovo dědictví jeho potomci.

Dědici

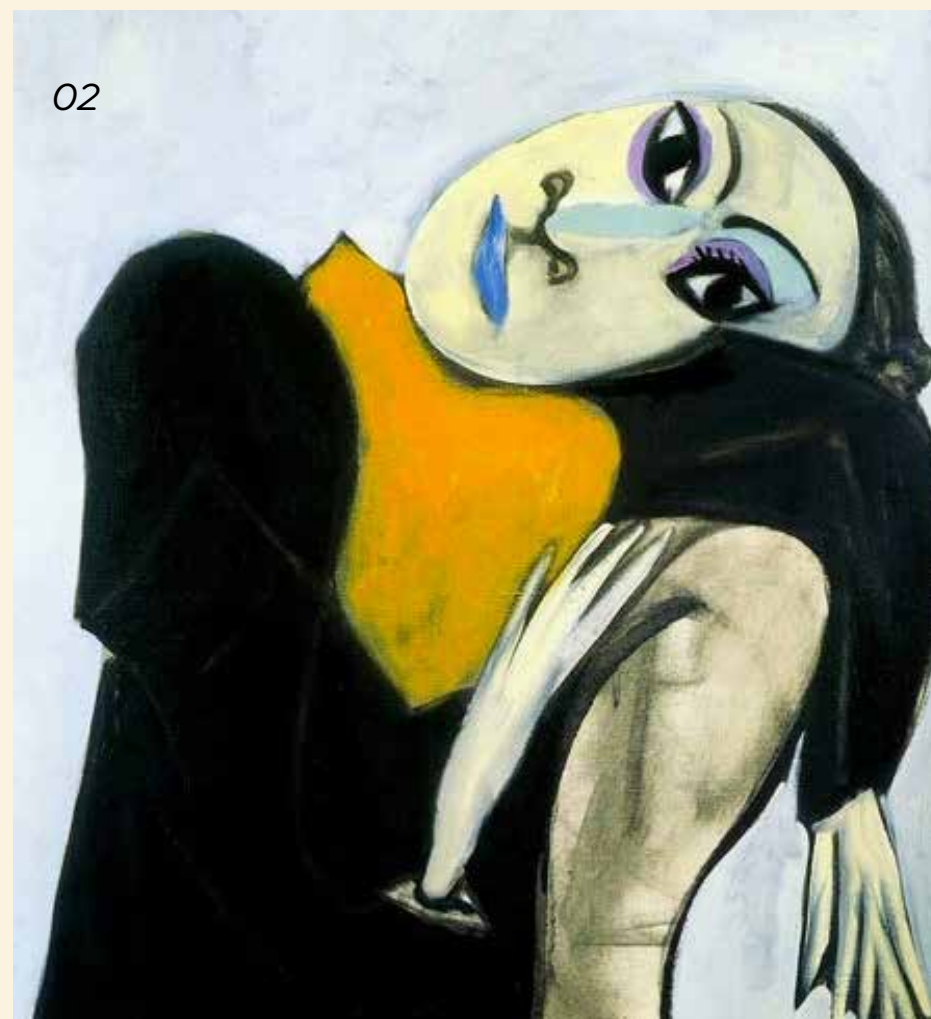
Žádnou závěť Picasso nezanechal. Zbylo po něm několik desítek tisíc jeho vlastních děl a také významná kolekce děl jeho slavných současníků (například Matisse), s nimiž se přátelil a s nimiž si vzájemně díla vyměňovali. Picasso měl čtyři děti - Clauda (1947) a Palomu (1949) s Francoise Gilotovou, Mayu (1935) s Marií Thér`ese Walterovou a Paula (1921 — 1975) s Olgou Chochlovou. Těm připadla velká část dědictví. Dodnes se lze čas od času dočíst o tom, že si z Picassa udělali jen nástroj na vydělávání peněz.

Příkladem je nedávná aféra, díky níž se proslavil elektrikář Pierre Le Guennec. Tento 71 letý muž, nemocný rakovinou, se v roce 2010 objevil v kanceláři správce Picassova dědictví Clauda Ruize Picassa. Chtěl si přímo u něj nechat odhadnout hodnotu několika Picassových děl, které měl léta doma. Cena byla stanovena asi na 80 milionů dolarů — o jejich pravosti nemohlo být sporu. Vše ale mělo jeden háček. Picassovi dědicové okamžitě najali drahé právníky a zažalovali Le Guenneca za krádež. Chudák jako on prý legální cestou k pravému Picassovi nemohl přijít a jeho historka o tom, že mu díla dala Picassova druhá žena Jacqueline v roce 1971 když u nich Le Guennec pracoval, prý nemůže obstát ani vteřinu. Tomu oponoval názor Pepity Dupontové, novinářky a někdejší přítelkyně Jacqueline Picassové, která prohlásila, že nějaký dárek od Picassa má každý číšník na Cote d'Azur. V každém případě, Le Guennecovo rozhodnutí odjet do Paříže a nechat si ocenit díla přímo Picassovým synem Claudem Ruizem Picassem skončilo 48 hodinovým výslechem na policii, konfiskací děl a dalšími oplétačkami s policií. Právníka si Le Guennec odmítl najmout — prý nemá co skrývat. V každém případě, Picassovi potomci dnes nenechají bez povšimnutí žádnou možnost, jak na svém slavném předkovi vydělat.

x

01 Olga Chochlova, 1923

02 Dora Maar, 1936

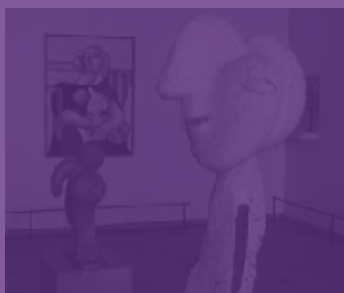

01 PICASSO VE FILMU
Umělec si osobně několikrát zahrál i ve filmu, například v Orfeově tajemství režiséra Jeana Cocteaua. Vidět ho lze i ve filmu z roku 1955 Le Mystère Picasso Henri — Georgese Clouzota. Nebyla to jeho jediná herecká zkušenost, v každém filmu však představoval sám sebe.

02 DÍLO V ČÍSLECH
Za svůj život vytvořil přibližně 13500 obrazů a skic, 100 000 rytin a tisků, 34 000 ilustrací a 300 soch a keramických děl. Jeho díla trhájí aukční rekordy. Například Chlapec s dýmkou byl vydražen za 104 000 000 dolarů, Nude, Green Leaves and Bust za 106 500 000 dolarů.

03 NAJDETE PICASSA
— Kolekce ranných děl, ukazující vývoj umělce před rokem 1901: Picassovo muzeum v Barceloně.
— Picassovo muzeum v Paříži
— Picassovo muzeum v Malaze
— Mnoho dalších galerií (MOMA, Guggenheimovo Muzeum atd.)

04 GUERNICA (1937)
Jde o velmi rozměrné plátno o velikosti asi 8x3,5m. Vztahuje se k vybombardování baskického městečka Guernica Němci ve 30. letech. Motiv býka — Mínotaura, monstra, symbolizuje smrt, válku a destrukci. Jednoho dne během druhé světové války se za Picassem vypravil německý důstojník. Na stole uviděl fotografii plátna a zeptal se Picassa: „To jste dělal vy?“ načež Picasso odpověděl: „Ne, to jste udělali vy“. Slavný obraz můžete vidět v Muzeu v Madridu.

05 AVIGNONSKÉ SLEČNY (1907)
Olejomalba zachycující pět nahých prostitutek z barcelonského nevěstince. Jsou zobrazeny nemilosrdně, dokonce deformujícím způsobem. Primitivně, schématicky, patrně pod vlivem afrického umění, z několika úhlů současně. Na obraze měli být původně také muži, Picasso koncept ale nakonec změnil. Nejprve udělal stovky skic a plátno pak vytvořil během léta 1907 v Paříži. Jeho vystavení způsobilo obrovský skandál a dílo odsoudilo i mnoho Picassových přátel. Historici umění ho dnes považují za první krok ke kubismu a k modernímu umění. Obraz můžete vidět v Muzeu moderního umění v New Yorku.

TIPY FOX GALLERY

ČÍM SI UDĚLAT RADOST...
NEBO NĚKOMU JINÉMU

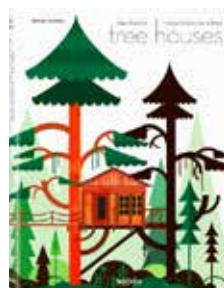
↑
JAN SVOBODA
Modrá krajina
66.000 Kč

↑
PAPELOTE
Musko kapsa
439 Kč

↑
LUCIE HOUDKOVÁ
Náhrdelník Kokony
8.400 Kč

↑
TASCHEN
Tree Houses
1.400 Kč

↑
EVA VONTOROVÁ
Dětská čelenka
1.300 Kč

↑
NICOLE TAUBINGER
Naušnice aluminium folie
2.800 Kč

↑
LUGI
Věšák V1
8.100 Kč

↑
DECHBEROUCÍ
Náhrdelník
3.900 Kč

↑
NASSTASIA ALEINIKAVA
Borůvky
á 15.000 Kč

SIMPLY CLEVER

ŠKODA

Nová ŠKODA Octavia Combi s paketem SAFETY exkluzivně jen v Porsche Praha-Smíchov.

Využijte jedinečné exkluzivní nabídky autosalonu ŠKODA Porsche Praha-Smíchov a vsadte na bezpečí. Nová ŠKODA Octavia Combi s paketem SAFETY Vám dává náskok. Kompletní informace na www.porsche-smichov.cz.

ŠKODA Finance od ŠkoFINu

Váš autorizovaný prodejce vozů ŠKODA:

Porsche Praha-Smíchov
Vrchlického 31, 150 00 Praha 5
Telefon: 257 107 257
skoda.smichov@porsche.cz
www.porsche-smichov.cz

PORSCHE
PRAHA-SMÍCHOV

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂ modelu Octavia Combi: 3,8-6,1 l/100 km, 99-141 g/km

WWW.FOXGALLERY.CZ